Ministerstwo
Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu
Maria Ejchart

DZP-V.670.70.2026
Warszawa, 25 września 2026 r.

Pani
Sylwia Gregorczyk-Abram
Rzecznik Praw Obywatelskich

W odpowiedzi na wystąpienie z dnia 4 sierpnia 2026 r., znak VII.510.76.2022.JRO, dotyczące opóźnień w wypłacie wynagrodzeń tłumaczom przysięgłym, uprzejmie przedstawiam stanowisko Ministerstwa Sprawiedliwości oraz informacje o działaniach i projektowanych rozwiązaniach odnoszących się do wskazanego problemu.
Podzielam stanowisko Pani Rzecznik, że tłumacz przysięgły wykonujący czynności na żądanie sądu powinien mieć zapewnioną możliwość otrzymania należnego wynagrodzenia w przewidywalnym terminie. Nabiera to szczególnego znaczenia wobec wynikającego z art. 15 ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego ograniczenia możliwości odmowy wykonania takich czynności. Długotrwała niepewność co do terminu zapłaty niekorzystnie wpływa na sytuację majątkową tłumaczy, a także na ich gotowość do współpracy z organami wymiaru sprawiedliwości. Sprawna wypłata wynagrodzenia służy zatem zarówno ochronie praw tłumaczy, jak i zapewnieniu prawidłowego toku postępowań sądowych.
W ocenie Ministerstwa rozwiązania dotyczące przyznawania i wypłaty należności tłumaczom powinny być rozpatrywane w ścisłym powiązaniu z rozwiązaniami dotyczącymi biegłych sądowych oraz z pracami nad projektem ustawy o biegłych sądowych oraz instytucjach opiniujących, wpisanym do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod numerem UD265. Za takim podejściem przemawiają istniejące powiązania przepisów, wspólne problemy związane z realizacją wypłat oraz potrzeba zapewnienia spójności projektowanych zmian.
Na gruncie postępowania cywilnego powiązanie to wynika przede wszystkim z art. 265 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, dalej „k.p.c.”, zgodnie z którym do tłumaczy stosuje się odpowiednio przepisy o biegłych. Z kolei art. 89d ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, dalej „u.k.s.c.”, określa należności przysługujące tłumaczowi powołanemu przez sąd i przewiduje odpowiednie stosowanie przepisów o wynagrodzeniu i zwrocie wydatków biegłego. Przyznawanie należności obu tym grupom odbywa się z uwzględnieniem wspólnych regulacji zawartych w art. 92 i art. 93 u.k.s.c.
Jednocześnie należy zachować odrębność zasad ustalania wysokości wynagrodzenia tłumacza przysięgłego. Stosownie do art. 89d ust. 3 u.k.s.c. wysokość tego wynagrodzenia ustala się według przepisów ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego oraz wydanego na jej podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego. Powiązanie rozwiązań dotyczących terminowości wypłat nie oznacza zatem utożsamienia statusu tłumacza przysięgłego ze statusem biegłego ani ujednolicenia zasad obliczania ich wynagrodzeń.
Istota problemu przedstawionego przez Panią Rzecznik dotyczy relacji między obowiązkiem sprawnej wypłaty należności a możliwością zaskarżenia rozstrzygnięcia określającego jej wysokość. Art. 93 ust. 2 u.k.s.c. nakazuje wypłacenie przyznanej należności niezwłocznie, nie wskazuje jednak wprost, czy obowiązek ten należy wiązać z

+48 22 52 12 888
kontakt@ms.gov.pl
www.gov.pl/sprawiedliwosc

Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa P-33

wydaniem postanowienia, czy z jego uprawomocnieniem się. W praktyce sądowej oraz w doktrynie przyjmowane jest stanowisko uzależniające wypłatę od prawomocności rozstrzygnięcia. Uzasadnia się je przede wszystkim potrzebą ochrony interesów stron ponoszących koszty postępowania oraz koniecznością rozliczenia wypłaconych kwot w razie późniejszej zmiany wysokości wynagrodzenia.
W konsekwencji czas oczekiwania na zapłatę może zależeć od przebiegu doręczeń, upływu terminów do wniesienia środków zaskarżenia i rozpoznania tych środków. Rozwiązanie tego problemu wymaga zatem takiego ukształtowania przepisów, aby zapewnić wypłatę należności za wykonaną pracę, zachowując jednocześnie skuteczną kontrolę rozstrzygnięcia o jej wysokości oraz możliwość późniejszego rozliczenia ewentualnej różnicy.
Odnosząc się do wskazanych trudności w doręczaniu postanowień, należy zauważyć, że brak aktualnego adresu strony nie w każdym przypadku uniemożliwia skuteczne doręczenie. Art. 136 k.p.c. przewiduje obowiązek zawiadamiania sądu przez strony i ich przedstawicieli o zmianie miejsca zamieszkania. W razie niedopełnienia tego obowiązku, przy spełnieniu ustawowych przesłanek, w szczególności dotyczących uprzedniego pouczenia, możliwe jest pozostawienie pisma w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia, chyba że nowy adres jest sądowi znany. Odpowiednie regulacje dotyczą również zmian adresów przedsiębiorców. Zastosowanie tych rozwiązań wymaga jednak oceny okoliczności konkretnej sprawy. Ich istnienie nie usuwa potrzeby wprowadzenia mechanizmu ograniczającego wpływ trudności z doręczeniami na termin otrzymania wynagrodzenia przez tłumacza.
W odniesieniu do działań podejmowanych od 2024 r. informuję, że po przedstawieniu Rzecznikowi stanowiska w piśmie z dnia 21 marca 2024 r., znak DZP-V.670.2.2024, Departament Zawodów Prawniczych pismem z dnia 29 kwietnia 2024 r. przekazał sprawę do ówczesnego Departamentu Prawa Gospodarczego z prośbą o podjęcie prac koncepcyjnych zmierzających do ustalenia możliwości wprowadzenia postulowanych zmian legislacyjnych. Zagadnienia te zostały następnie poddane ocenie także w stanowisku Departamentu Prawa Cywilnego i Gospodarczego z dnia 18 sierpnia 2026 r., które wskazuje na znaczenie rozwiązań przewidzianych w projekcie UD265 dla sytuacji tłumaczy.
Projekt ten obejmuje zmiany ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, odnoszące się bezpośrednio do mechanizmu przyznawania i wypłaty należności. W projektowanej zmianie art. 93 u.k.s.c., ujętej w art. 85 pkt 7 projektu, przewidziano w szczególności:
1. wydanie przez sąd albo referendarza sądowego postanowienia o przyznaniu należności nie później niż w terminie miesiąca od dnia wpływu wniosku;
2. natychmiastową wykonalność postanowienia o przyznaniu należności;
3. tymczasowe ponoszenie przez Skarb Państwa należności, które w toku postępowania nie mają pokrycia w uiszczonych zaliczkach.
Ponadto w przepisach odnoszących się do biegłych przewidziano mechanizm rozliczenia skutków późniejszej zmiany postanowienia. Zakłada on zarządzenie wypłaty dalszej kwoty wynagrodzenia albo zwrotu kwoty wypłaconej ponad należne wynagrodzenie w terminie miesiąca po uprawomocnieniu się rozstrzygnięcia zmieniającego jego wysokość. Zaproponowano również termin wypłaty należności nie dłuższy niż dwa tygodnie od wydania postanowienia o jej przyznaniu albo zarządzenia o wypłacie dalszej kwoty.
Natychmiastowa wykonalność postanowienia pozwoliłaby uniezależnić wypłatę od zakończenia czynności prowadzących do jego prawomocności. Tymczasowe finansowanie należności przez Skarb Państwa odpowiada natomiast kierunkowi postulowanemu przez Panią Rzecznik, polegającemu na zapewnieniu zapłaty także wówczas, gdy nie jest możliwe jej bieżące pokrycie ze środków strony. Tymczasowe wyłożenie środków przez Skarb Państwa nie przesądza przy tym o ostatecznym obciążeniu kosztami postępowania.

Z perspektywy tłumaczy istotne jest, że projektowana regulacja dotycząca przyznania należności i natychmiastowej wykonalności postanowienia nawiązuje do art. 93 ust. 1 u.k.s.c., obejmującego również należności tłumaczy. W toku dalszych prac należy jednak zapewnić jednoznaczne objęcie tłumaczy całym mechanizmem usprawniającym rozliczenia, w tym terminami wypłat oraz zasadami postępowania w razie późniejszej zmiany wysokości przyznanej kwoty. Spójność regulacji powinna dotyczyć wszystkich etapów prowadzących od złożenia wniosku do otrzymania należności.

Osobnego rozważenia wymaga propozycja wypłaty wynagrodzenia z góry, na podstawie uprzednio przygotowanego kosztorysu. Obecny model zakłada co do zasady przyznanie wynagrodzenia za pracę już wykonaną. Wprowadzenie przedpłaty wymagałoby zatem określenia zasad ustalania jej wysokości, weryfikacji kosztorysu, rozliczenia rzeczywistego zakresu wykonanych czynności oraz postępowania w razie niewykonania zlecenia lub zmiany jego zakresu. Zagadnienia te wymagają skoordynowania z zasadami przyznawania należności biegłym, a także uwzględnienia odrębnych przepisów o wysokości wynagrodzenia tłumacza przysięgłego.

Należy przy tym odróżnić przedpłatę wynagrodzenia od zaliczki na wydatki związane z wykonaniem czynności. Możliwość przyznania takiej zaliczki przewiduje już art. 288 § 2 k.p.c., stosowany odpowiednio do tłumaczy na podstawie art. 265 § 2 k.p.c. Zaliczka może służyć pokryciu wydatków niezbędnych do wykonania tłumaczenia jeszcze przed ich poniesieniem. Nie stanowi jednak wypłaty z góry wynagrodzenia za pracę, a tym samym nie rozwiązuje w pełni problemu przedstawionego w wystąpieniu Pani Rzecznik.

Odnosząc się do zakresu i czasu trwania prac koncepcyjnych, należy wskazać, że przygotowanie zmian wymaga rozstrzygnięcia zagadnień wykraczających poza samo określenie terminu zapłaty. Niezbędne jest pogodzenie ochrony praw majątkowych osób wykonujących czynności na zlecenie sądu z uprawnieniami procesowymi stron, określenie źródeł tymczasowego finansowania należności i zasad późniejszych rozliczeń oraz ocena skutków budżetowych. Zakres tych zagadnień przemawia za ich rozpatrywaniem łącznie z reformą przepisów dotyczących biegłych sądowych, z uwzględnieniem specyfiki czynności tłumaczeniowych.

W odniesieniu do pytania o termin publikacji projektu informuję, że projekt UD265 został już udostępniony w ramach rządowego procesu legislacyjnego w kwietniu 2026 r. Rozwiązania dotyczące usprawnienia wypłat mają zatem postać konkretnych propozycji legislacyjnych. W Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów jako planowany termin przyjęcia projektu przez Radę Ministrów wskazano III kwartał 2026 r. Projekt pozostaje w toku prac rządowych, wobec czego jego ostateczne brzmienie oraz termin wejścia w życie nowych przepisów nie są jeszcze przesądzone.

Niezależnie od prac legislacyjnych konieczne jest usprawnianie czynności administracyjnych związanych z obsługą należności. Dotyczy to w szczególności terminowego obiegu dokumentów, przekazywania rachunków do oddziałów finansowych oraz realizacji wypłat. Zgodnie z informacją Departamentu Nadzoru Administracyjnego przewidziano zwrócenie uwagi prezesów sądów apelacyjnych na problem terminowości wypłacania wynagrodzeń podczas najbliższej narady. Działania organizacyjne powinny uzupełniać projektowane zmiany prawa.

Za właściwy kierunek dalszych prac uznaję zatem wypracowanie spójnych rozwiązań zapewniających tłumaczom i biegłym terminowe otrzymywanie należności za wykonane czynności, przy zachowaniu odrębności ich funkcji procesowych oraz zasad ustalania wynagrodzenia tłumaczy przysięgłych.

Z wyrazami szacunku

Maria Ejchart
Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/